దుష్యంత చరితము

SL NO ~~7[illegible]~~ 629

దుష్యంతచరితము.

(దసరా కీర్తనలు)

అవ్వారి వెంకటకోటయ్య గారిచే వ్రాయబడి

బెజవాడ వాణీముద్రాక్షరశాలయందు
బి. కే. స్వామిచే ముద్రింపఁబడియె.

1914.

మొదటికూర్పు 500 ప్రతులు.

శ్రీమత్సరదేవతాయైనమః

దుష్యంతచరితము

1 రాజమౌళియా, దుష్యంతుండను, రాజుచరిత వినుడీ
భువిపై। సౌజన్యంబునమనుడీ
సుయశో। రాజితగతిఁగనుడీ
భూజనులియ్యది, పూజితముగవినఁ దేజము సుఖమొందుర్
తామై। యోజనుఁబెంపొందుర్॥

2 కలఁడొక రాజు, డత్యలఘుగుణాఢ్యుఁడు, బలిమయ్యంతుఁడు జగతిన్
చాలన్। విలసిల్లె శుభగుణఫణితిన్
మేలౌ। సుకృతమొసంగెడినీతిన్
ఇలపైఁ బాలన, సలుపుచుఁ బ్రజలకుఁ, దలిదండ్రులుదానై
మిగులన్। బొలుపులనిడువాఁడై॥

3 భూరమణుండత, డొకనాఁడెంచెను, వారనికుతుకంబొప్పన్
భువిలో। వారలు పౌరులుసెప్పన్
సారో। దారులు మంత్రులునొప్పన్
ఘోరాటవులన్, గ్రూరమృగంబుల, ధీరతమై వేటాడన్
ప్రజలన్। బ్రోచెదు వేడుకతోడన్॥

4 అంతటమృగయులు, వెంబడిరాన, త్యంతశూరుఁడతఁడున్
అటవీ। ప్రాంతములందుననపుడున్

గలయా। వింతమృగంబులనుగదున్
పంతముఁబోనసి, మొంతయుఁద్రిప్పియ నంతంబగుకడిమిన్
జంపెన్। స్వాంతముకీడనమిన్॥

5 చెదరినసింగము, లదరినగజములు, మదమడగినశరభములన్
మఱియున్। బ్రదరహతములగువృకముల్
కత్తిన్। దాఁదిఁగాంచినబెబ్బులులున్
చదిసియుఁజెల్లా, చెదరై పోయియుఁ, బొదలదూరు లేడుల్
కలుగన్। బదిలమయ్యెఁగారడవుల్॥

6 మానవనాధుడు, ధీరుడుదూరవుఁ, గానలకటుచనియెన్
తనయా। సేనలకందకమఱియున్
జనుచున్। మానితపోవనిఁగనియెన్
జానగుతరువులు, [illegible] మనుగంధము, మానసమలరించెన్

మహాని। స్థానమె! (ంనియెంచెన్ ॥

7 సింగంబులతో, సంగతిమనుమా, తంగకిశోరములొలయన్
శోడే। శృంగని మేకలుదనియన్
భోగిం। ద్రుంగని నకులము ముటియన్
పొంగుచుశార్దూ, లాంగన పెంచంజె, లంగెడుహరిణములున్
రాజీం, ద్రుంగడునలరించెన్ ॥

8 అట్టితపోవన, మందునవినయం, బుట్టిపడెడు వేమమునన్
ఆరా। పట్టిసొచ్చెమోదమునన్
లోలో। నట్టిమెచ్చెశాంతమునన్
మెట్టలుమెల్లనం, గదలించుచునా, దిట్టడతండటుపోవన్
వనిబొడ। కట్టెరావమాకీవన్ ॥

9 తేనియలొల్కెడి, చానలపల్కులు, జానుగ! ..వింద్రై

ధరణీ। జానకివినఁబడెపొందై
అపుడే। మానసభవునకు సందై
సూనశరంబులఁ, బూనియెదిర్చెను, మానవపతిమనముందుర్
బారినను। మానసముబలముగఁ బొందెర్ ॥

10 అంగజుశరమున, నంగనయొకరితె, శృంగారంబుగనిచటర్
చెలులుర్। బంగారెమతిపుటర్
కనకం। పుం గలశంబులనెదుటర్
రంగుగసీరము, లంగొని తీవల, కుం గడువడిఁబో
బెడగా। సంగతిమనెఁబలుచాయర్ ॥

11 ఈమానిసినిర్, జూచినయంతనె, నామానసముందుర్
మోహం। బీమెయిఁ బెంపొందుర్
తపసుల। వామాక్షినిఁబొందర్

గానించుటకదు, కల్మషమగుఁగద. యేమొకో పారవుడర్
దోసగుల్ ప్రేమించనివాడర్॥

12 క్షత్రతనూభవ, మైయుండినచో. ధాత్రీనాథుడ నేనర్
శ్యామా, గాత్రలక్షణముఁజూడర్
అన్య। క్షేత్రముగాదా యెర్
ఆత్రమ దేలగు, నిచ్చటనీనృపు, పుత్రినిఁ బొడ్డాడర్
మరుడర్। జైత్రతఁదోల్కాడర్॥

13 కావునడగ్గరి, కన్నెలచిన్నెల, భావంబెక్కఁగఁ గాంతుర్
ముగ్దా। భావినిపలుకాలింతుర్
అంతర్। భావమ్మునుగుతించింతుర్
ఏవంశంబునఁ, బుట్టుకకల్గెనొ, యీవిధముననిందుర్
ఏలాకో। ఆవాసము కనుగొందుర్॥

14 అనిమిసమునయో,జనఁ జేయుచున, య్యనిమిష సముడునృపుండుఁ
వేవే । వనితలకడకునుఁజనుడుఁ
నారా। మనుజపతినిఁగనుగొనుచుఁ
ఘనలజ్జాభర, మునఁగను మొరగియు, మునియానతిస్మృతి రాగఁ
త్వరతోఁ। జనియఘుఁ యముగొనిరాగఁ॥

15 అందముచందము, గలుగుశకుంతల, సౌందరిడెందమునఁ గదియఁ
దారా। జేంద్రుఁడుగాంచుచుఁ జెలియఁ
లోనఁ। సందియమందుచుననియెఁ
ఇందుముఖిరో! నీ,కుం దలిదండ్రు ల, నందగువారలనోలిఁ
మాకుఁ। విందుగఁదెల్పఁగఁబోలుఁ॥

16 వారిజనేత్రశ, కుంతశలజ్జా, భారముమనమునుఁగప్పఁ
రాజుఁ। జేరిచూడవెరపొప్పఁ

కుంజం। బోరఁజేసికొని చెప్పెన్
భూరమణా క, ణ్వునిపుత్రిక నే, వారుసోమతీర్థమునన్
నిష్ఠన్। జేరిరిపుడు నేమమునన్॥

17 ఆగమనార్హుల, కామీరలుని, పూగమహీజముజాడన్
తాంబూ। లీగుల్మంబులనీడన్
కాసా। రాగతవాయువుకూడన్
బాగుగనుండుడు, మాగురుడతిథుల, యాగమనమునకుఁజాలన్
మదిలో। రాగిల్లెడి నేవేళన్॥

18 అనవుడుమనమునఁ, దనరుచునృపుడా, వనజాననపల్కుంగన్
మదిలో। ననుమానము హెచ్చంగన్
తరుణిన్ । గనుగొనలునూడంగన్
మునివిందుము క, ణ్వునివిజితేంద్రియు, డనియమ్మునికినివనిలో

గలరే?। తనయులు తనయులు నబలా॥

19 అననాయమయనె, మనుజేంద్రరామ, జ్జనకుఁడు కాఁడీమునియుఁ

బెంచెఁ। జనవొప్పఁగఁ బ్రేముడియుఁ

నించెఁ। దనతనయ నేనననియుఁ

మును నెకమునినా, జననమునడిగిన, మునిపతితానిటు తెలిపెఁ

గాధే। యునితపమును వేచెరుపఁ॥

20 మేనక యింద్రుని, యానతి బెడగా, మేనుపసిండినిఁ దెగడఁ

కనులఁ। మీనపోతములు పొగడఁ

నడలఁ। జానగుతళ్కేర్పడఁగఁ

మానిమానసముఁ, బూనికఁ గొనగా, గానముఁ జేయుచునుఁ

రాగా। మానియుడాయుచునుఁ॥

21 మారుఢుకోయని, యారువగాబ్భ్రం, దారకులచ్చెరువొందఁ

వేవే। గర్ దమమెడదర్ జెందర్
మేనా। వారిజముఖిఁదాపొందర్
వారలకుద్భవ, మైరాగిల్లని, వారిరువురువిడువర్
శిశుతా। శ్రీ రాజల్లెడిమగువర్॥

22 నన్ను శకుంతము, లెన్నియొ పెంచగ, నున్న దానిముని తెచ్చెర్
శోభా। భ్యున్న తులకులో మెచ్చెర్
బెంచర్। గ్రన్నసతులకునిచ్చెర్
చిన్న నాటఁగో, లెన్ని జముగ నే, నెన్ను దుఁదంౘిగఁగణ్వర్
రాజా। విన్న దానసీజాడర్॥

23 అంతరంగమా, చింతిల్లకుమిక, చింతదీరెనీకనుచుర్
భూపుం। డెంతయు మోదముగనుచుర్
కన్యర్। జెంతకుఁబిల్చియలరుచుర్

దంతియాన! లే, మావినల్లుకొనె, వింతతీవయిదియెదియో
చూడఁ। స్వాంతమలరెగతమెదియో॥

24 తుమ్మెదలిమ్ముల, పాటలుపాడుచు, గ్రమ్మితీవపూఁబోండ్లఁ
పూఁదే। నెమ్మాద్యద్గతిఁగ్రోలఁ
చూపుల్। సమ్మతించెనటుచూడఁ
కొమ్మ! యన్మరుని, యుమ్మరపుందిన, మమ్మకోయిలలుకూయఁ
చిలుకల్। దిమ్ముగనఱచెడినని యెఁ॥

25 చదువరియగున, మ్మదవతియర్థము, మదిచేఱుగుటచే రసముల్
లోలో। గదురగహావాదికముల్
వేవే। బెదఁగుచుండ నెమ్మనముల్
గదియఁజేసియు, మ్మదనుడుపుష్ప, ప్రదరములదయతనేసెఁ
వారిఁ। దుదిఁదంపతులుగఁజేసెఁ॥

26 వనితా! నీకడు, పునఁబుట్టినపు, త్రునినీమో ముకొంఅర్కుఁ
సప్తాం। బునిధిప్రావృతధరకుఁ
సమ్రా। ట్టునుగాఁ జేయుదుఁ దుదకుఁ
నినునాకణ్వుని, పనుపువడసితోం, డ్కొనిరామఱువకెదఁ
దగవా। రినిఁబంపెదఁజనెదఁ॥

27 అనిపసివినెఁగ, ణ్వునివలనంగల, పెనుభయమునమదిగలగఁ
పేనా। జనములుతనతోఁ రాగఁ
సూనా। స్త్రునిబలమదివెనులాగఁ
జనపతిరాజ్యా, బునఁగలచింతల, దినము ఉగడచుటచేతఁ
చేతం। బునఁదామఱచెనువనితఁ॥

28 ఇటుఁగణ్వాండు, త్కటకాహ్వాదసం, ఘుశితశకుంతలఁగనియెఁ
సమ్రా। ట్పుటుతేజంబనివినియెఁ

కార్యం। బ[illegible]క్షేముదమనియెన్
చటులపరాక్రముఁ, బటుబాహాబలు, నటుమానంబులుమించన్
సతితా। నటవీస్థలిసుతుగాంచెన్॥

29 పుట్టినయానృపు, పట్టితనంతన, పట్టియాడ్చుసింగములన్
దానై। కొట్టుచుండు బెబ్బులులన్
చేతన్। నెట్టఁబోవు శైలములన్
అట్టిట్టనరా, నట్టిపరాక్రమ, ముట్టిపడఁగఁదిరుగాడున్
కరులున్। గిట్టఁగఁ ముఁబోరాడున్॥

30 సర్వదమనుడని, సర్వవేత్తలా, సంయములెల్లరు బిల్వన్
సఖులై। యుర్వీసురసుతులెల్లన్
నృపతా। నిర్వాహకుఁడనుఁగొల్వన్
గర్వంబునఁదిరు, గంగనేఁగణ్వాడ, ఖర్వబలునివానిన్

దుష్యం। తోర్వీనాయకసుతునిన్॥

31 పురవరములలోఁ, బొలుపొందఁగఁదగు, తరుణమువీనికివచ్చెన్
గాన। దరుణశశికుంతలతోడన్
వీనిన్। నరవరుకడకికఁ జేర్తున్
స్థిరమతిమునియిటు, పొరిఁదలచియున। బ్బురమగువేడుకతోడన్
పుత్రీ। విరహముతాపముగాడన్॥

32 తనశిష్యులతోఁ, దనయనుఁబంపుచు, మునితనమనమసియాడన్
రాజేం। ద్రునితోఁజెప్పుడీజాడన్
తపమే। ఘనమగుమునులకుఁజూడన్
తనయున్నతకుల, మునుబందుగులెఱు, గనియీకన్నియ; పుత్రిన్
మదిలో। గనికొనుమనుడీవనితన్॥

33 అనిసంతతసుఖ, మునునారాయణు, డనుపుగనిచ్చుతమ। యున్

దేహం। బునుఁబోషించుతరవియున్
ప్రాణం। బునుఁగాపాడుతవిధియున్
అనుకూలంబగు, ఘనదాంపత్యము, మనమారెడుసిరులున్
శివులే। పొనరించుదురనియెన్॥

34 అంతశకుంతల, యెంతయుఁగుతుకము, చింతయుసమముగ బెరుగన్
అటవీ। ప్రాంతముశోభలుతఱుగన్
వసుధా। కాంతునిపజ్జకునటిగన్
స్వాంతముఁదనుపుచుఁ, జెంతెసుతుండ, త్యంతముదముఁజేయంగన్
తాదు। ష్యంతుఁడుమదిడాయంగన్॥

35 నగరముడగ్గరు, మగువకుమదిలో, వగపగుదుశ్శకునంబుల్
తోడ్తో। నగపడెఁ దనకుతుకంబుల్
రాజే। మిగఁజేయునో మోసంబుల్

మగువల కేమె, ట్లుగ వచ్చినను౯, మగవారలు ధన్యుల్
నన్నే। మిగ(జూతురొాయన్యుల్॥

36 అనితలపోయుచు(, బిత్రుశిష్యులతో, జనియాదుష్యంతునికి౯
తనరా। కను(దెలిపినయాకలికి౯
తారా। జనుమతింపక యె పలికె౯
మునులటమునిక, న్యనువరియించితి, ననుచు వచించెద రొరా
నేనా। వనుల నెఱుగ నొరొరా॥

37 పుత్రుకుగల్గిన, పొలతుక యట నే, ధాత్రీనాధునిజాయ౯
నాకీ। పాత్రుకువనివరుడా యె౯
గాన౯। మిత్రతవచ్చితిడాయు౯
శత్రుత్వమున౯, సందర్శింపక, మైత్రి౯ గొనుమనుచు(
అనిసం। ధాతృత్వముకొన నెడ॥

38 ఆమాటలువిని, ఘూమునితనయులు, భామినికన్నియుఁజెప్పన్
నుగిలోఁ। బ్రామినదుఃఖమ్ముఁద్రిప్పన్
ప్రాణ। స్వామియెదుటఁబడిచెప్పన్
భామామణియుఁ, గామించినన, ల్లమనుజేసుకునొప్పెన్
ఎకురై। శ్యామయు గురుతులుసెప్పెన్॥

39 వన్నెలుచిన్నెలు, దళుకొత్తగఁదా, నెన్నిగతులఁజెప్పినను
దైవం। బున్నతినోర్చనికతన్
తానా। మన్నెకాఁపుబల్ప్రతిన్
వన్నెలాడిఁగొన, నెన్నకపోయెను, పున్నియపుంగనియయ్యెన్
బుద్ధిన్। గ్రన్ననసంశయమయ్యెన్॥

40 విధదూరుచున, మ్మధురాధరసఁ, శ్లథవేణిభరయగుచున్
నాసా। గ్రధతశుభాంగుళియగుచున్

లోలా। వ్యాప్తమై సంగినలుచున్
మధుతారశినా, శిఖలముగానుది, సుధంగో లెడు రానముంశోన్
నిప్పై। బుధులిస్సి! యనంద్రోర్ద్రోన్॥

41 ఆకసమునందున, నాకారంభై, వాకొకరుదయించెన్
రాజా। నీకళత్రమగునంచున్
కానన్। వీకనం బిలిచినచున్
నీకొనుసుసుమి, నాకాచంద్రదస, మాకృతిగయితడంచున్
ఎకిమీ। జాకరశినివినిమించెన్॥

42 అంవలుపినగా, సందియమంతయు, గ్రంథకొననియట్టిల్
వినువా। కంపముగాలోగుట్టల్
చెలిపెన్। శీంపగలోకులటిట్రల్
బృందారకులగా, ప్పందమశినింజే, కొంమనచుచున్నపుంచెన్

బుధులా। నందపదముచునుతియించఁగ॥

43 అంతశకుంతల, పత్నిగఁగొని దు, ష్యంతమహీపతియొసఁగెఁ
శౌర్యా। క్రాంతధరిత్రీతపోసఁగ
హయమే। ధాంతయాజిన్యైయొసఁగెఁ
సంతతదానము, లంతశ్శుద్ధుల, కంతయునై రాగ్యమునఁ
తాపస। చింతలవనులకుఁజనియెఁ॥

44 శాకుంతలుఁడా, భరతుఁడుదాన, స్తో బలాస్యతిసెలఁగెఁ
జగముల్। వేకఁపింపఁగమెలఁగెఁ
వసుధా। శ్రీకరగుణములుకలిగెఁ
ప్రాకటకీర్తిఁను, ధాకాంత్యుజ్వల, మైకనుబాగనమెల్లఁ
సామ్రా। జ్యాకలనమ్మునఁజెలఁగఁ॥

45 భరతుఁడుసన్నుణా, భరితుఁడుసాహత, ధురితుఁడువిలసద్వృత్తై

శౌర్యా। దరసాహసబంధురుడై
నిత్యా। చరితాధ్వరముదితుడై
సురతాననసుక, సురుచిరవంశము, ధరపై వెలయించెన్
భూమిన్। గురుతుంగ బాలించెన్॥

46 భాసురశృంగపు, రీసంవాసుడు, దాసరథికుడుహరియున్
ప్రాపై। దోసముబాపునుసిరియున్
నిరతో। ద్భాసితకీర్తియుగదియున్
భాసిలునిత్యో, ల్లాసవిలాసము, లీసచ్చరితమువిన్నన్
ధర్మం। బాసమెయిన్ గనుగొన్నన్॥

సమాప్తము.

10388